

Õiguskantsler

Katrin Koov
Eesti Arhitektide Liit
katrin.koov@gmail.com

Meie 22.03.2019 nr 14-5/190240/1901493

Madis Eek
OÜ Arhitektuuribüroo Eek & Mutso
madis@eekmutso.ee

Riigihangete registri kasutamine täiselektronilisel riigihankel

Austatud Madis Eek ja Katrin Koov

Soovisite õiguskantsleri hinnangut Keskkonnamaja arhitektuurivõistluse riigihankega seotud toimingutele [riigihangete registris](#) (RHR). Arhitektuuribüroo Eek & Mutso mitme kuu pikkuse töö tulemusena valminud konkursitöö üleslaadimine ebaõnnestus korduvalt, vajalikku teavet ega nõu Te ei saanud. Viisite töö tähtaegselt ise kohale, ent võistlema ei lubatud seda ikkagi.

Uurisime juhtunut ja selgus, et RHR server ei olnud tööpooldest võimeline faile vastu võtma. Seda, et failide üleslaadimine eeldab kiiremat internetiühendust kui varem näiteks ehisregistrisse failide üleslaadimiseks vajalik, pakkujatele ei teatatud. Ka automaatne veateade ei sisaldanud üleslaadimise nurjumise võimalikku põhjust, samuti ei selgitanud seda võimaliku probleemina kasutajatugi. Selliselt tegutsedes rikuti hea halduse tava. Asja uurimise käigus tegi Rahandusministeerium vajalikud parandused – see väärib tunnustust – paraku ei aita see enam Teid ega kõrvalda ebaõiglust. Praegu on Teie ainus võimalus taotleda halduskohtult riigivastutuse seaduse alusel kahju hüvitamist.

Üksikasjalikud selgitused.

18. oktoobril 2018 jõustus [riigihangete seaduse](#) (RHS) § 45 lõige 1, mille kohaselt toimub kogu riigihankega seotud teabevahetus hankija ja ettevõtja vahel (sh riigihanke alusdokumentide kättesaadavaks tegemine ning pakkumuse, taotluse ja selgituste esitamine) elektrooniliselt, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

Keskkonnamaja arhitektuurivõistluse riigihange korraldati RHS § 45 lõike 1 alusel e-riigihankemenetlusena, mistõttu muul viisil pakkumusi esitada ei saanud. [Euroopa Kohtu praktika](#) kohaselt peab hankija rangelt kinni pidama enda kindlaks määratud tingimustest (sh e-riigihankemenetlusest), mistõttu tuleb hankemenetlusest kõrvaldada ettevõtja, kes ei ole esitanud dokumenti või teavet, mille esitamine oli hankedokumentides ette nähtud. Seega pole kohtupraktika kohaselt tegemist pakkujate ebavõrdse kohtlemisega. Ka Eesti kohtupraktika on liikunud suunda, mis loeb dokumentide üksnes elektroonilise esitamise kohustuse õiguspäraseks.

Õiguskantsleri Kantsleil

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Pahameel RHR e-riigihankemenetluses esinenud tõrke üle on mõistetav, kuna pakkumuse esitamisel tekkinud probleeme oleks saanud vältida.

RHR kasutamisel tekkis koosmõjus Teie kasutatud interneriühenduse kiirusega tehniline tõrge, mis oli seotud toimingute tegemise ajalise piiranguga. See tähendab, et kui faili üleslaadimine ei õnnestu 60 sekundi jooksul, siis toiming katkestatakse. Tegemist oli süsteemiülese reegluga (tehnilise parameetriga), mida ei olnud kirjas registri [kasutajatingimustes](#) ega esitatud ka veateates. Piirangu eesmärk oli rakenduse ressursi võimalikult tõhus kasutamine. Paraku tähendab see, et aeglasema internetiühenduse kasutajatel ei ole pakkumust esitada võimalik. Samuti ei selgitanud veateade „Serveriga ühenduses esineb tõrkeid. Külma närvi ja jääge meiega!“ seda, millest tõrge võib olla põhjustatud ja kuidas olukord lahendada.

Hea halduse põhimõtte kohaselt lahendab riigiasutus asja kiiresti ja mõistlikult. Kui riigihange korraldatakse e-riigihankemenetlusena, siis peab RHR hoolitsema selle eest, et riigihankel osaleja saab hõlpsasti ja mõistetavalt info dokumentide üleslaadimisega seotud tehniliste nõuete (internetiühenduse kiirus jmt), täidetavate lahtrite (sh, millised lahtrid tuleb täita kasvõi tühja failiga) ning tõrke korral selle kohta, mis on tõrke põhjus ja kuidas seda kõrvaldada.

See, et enamikul e-riigihankemenetluses osalenuist õnnestus pakkumus elektrooniliselt esitada, ei tähenda, et probleemi ei ole. Iga riigihankel osalejat tuleb õigesti teavitada ja vajadusel õigeaegselt nõustada. See on hea halduse põhimõtte järgimise seisukohalt ülioluline. Kui mahuka töö tulemust konkursil ei arvestata, tekitab see õigustatult meelehärmi.

Rahandusministeerium on nüüdseks veateate selgitust ja registri kasutustingimusi täiendanud ning muutnud tehnilisi parameetreid.

Kohtute infosüsteemist nähtub, et Tallinna Halduskohus selgitas Teile võimalust esitada kahju hüvitamise nõue Rahandusministeeriumi kui riigihangete registri volitatud töötleja vastu.

Kuna arhitektuuribüroo loobus vaidemenetlusest riigihangete vaidlustuskomisjonis, on õiguste kaitseks jäänud üksnes võimalus esitada kahju hüvitamise nõue halduskohtusse. Nõude saab esitada [halduskohtumenetluse seadustikus](#) sätestatud korras. Avaliku võimu vastutust ja kahju hüvitamist reguleerib [riigivastutuse seadus](#).

Tänan Teid pöördumast ja loodan, et neist selgitustest on abi.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Teadmiseks: Rahandusministeerium